

SET – 4

कोड नं. 8
Code No.

Series : TYM

राल न.

--	--	--	--	--	--	--	--

Roll No.

परोक्षार्थानो उत्तर-पस्तिकच्या मखपष्ठावर काड न. अवश्य लिहावा.
Candidates must write the Code on the title page of the answer-book.

- प्रश्न-पत्रिकत 7 छापोल पान आहत ; कपया तपासन घ्या.
- प्रश्न-पत्रिकच्या उजवोकड छापलला काड नबर उत्तर-पस्तिकच्या मख-पष्ठावर लिहा.
- प्रश्न-पत्रिकत 10 प्रश्न आहत ; तपासन घ्या.
- उत्तर लिहताना प्रश्न क्रमाक अवश्य लिहा.
- प्रश्न-पत्रिका वाचण्यासाठी 15 मिनिट दण्यात आलो आहत. प्रश्न-पत्रिका 10.15 वाजता वाटण्यात यइल. 10.15 त 10.30 या दरम्यान प्रश्न-पत्रिका फक्त वाचायचो आह ; उत्तर लिहायला सरुवात करु नय.
- Please check that this question paper contains 7 printed pages.
- Code number given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.
- Please check that this question paper contains 10 questions.
- **Please write down the Serial Number of the question before attempting it.**
- 15 minute time has been allotted to read this question paper. The question paper will be distributed at 10.15 a.m. From 10.15 a.m. to 10.30 a.m., the students will read the question paper only and will not write any answer on the answer-book during this period.

मराठो

MARATHI

वळ : 3 तास

निर्धारित समय : 3 घट

Time allowed : 3 hours

गण : 80

अधिकतम अक : 80

Maximum Marks : 80

Section – A

1. खालील उतारा वाचन त्याखालो दिलेल्या प्रश्नाचो याग्य उत्तर लिहा.

‘द्वदत्’ या सकल्पनन मला झपाटन आणि भारावन टाकल हात. हा द्वदत् म्हणज आपला आतला आवाज असता. आपलो सदसद्विवकबद्धो असत. आपल्या आत्म्यातन विधालला हुकार असता. आपल पाय काणत्याहो प्रकारच्या दलदलोत, चिखलात, मातोत मळ नयत याचो जाणोव सततच हा ‘आवाज’ आपल्याला करून दत् असता. आतन यणार विचार जर सकारात्मक व पाषक असतोल तर आपलो वाढ हात. नकारात्मक विचारानो वाढ खटत. इतकच नव्ह तर आपल्या जोवनवक्षाला आलला माहारच जळन जाता. रवोन्द्रनाथ टागाराच्या कविता म्हणज प्राथनाच आहत. त परमश्वराकड मागण मागतात, “अतर मम विकसित कर..... निमल कर..... उज्ज्वल कर.” एका कवितत त म्हणतात, “सकट निवारण कराव अशो माझो प्राथना नाहो..... तर प्रतिकल परिस्थितो पलण्यासाठो मला बळ द.” ह बळ, आत्मबल, म्हणजच आपल्यात असलल्या, आपल्याबराबर चालणाऱ्या द्वदतान आपल्याला दिललो साथ आह. आपल्या पखावर जण त्यान आपल्याला झलन घतलल असत. त्यामळ प्रतिकलता व नकारात्मकतचो आझो आपल्या सभावतो वावरत असनहो आपण तरल झालल असता. ‘बालकासारख झाल्याशिवाय स्वगप्राप्तो नाहो’ अस ख्रिस्त म्हणता, त्यातहो असच सचन आह. ह तरलपण तस विरळच असत.

(1) ‘भारावन टाकल’ याचा अथ खालील पयायापको काणता आह ?

1

(a) आझ झाल.

(b) माहित कल.

(c) वजन कल.

(2) रवोन्द्रनाथ टागार परमश्वराकड काणत मागण मागतात ?

3

(3) आपण तरल कव्हा व कस हाता ?

3

2. खालील उतारा वाचन त्याखालो दिलेल्या प्रश्नाचो याग्य उत्तर लिहा.

खड्यात फार लवकर पार माठो हातात. निसगाच्या साक्षोन वाढतात. आइबापासाबत रानात जातात. मातोत खळतात. हिरव्यागार पिकाचा गंध हुगतात. बाभळोच्या झाडावर एका सरात आरडणाऱ्या भारड्याच गाण मन लावन एकतात. घरापक्षा निसगात पार रमतात. पाण्यात खळतात. डाहात पाहतात. शिवारात सशासारखो पळतात. सरपटणारा प्राणो दिसलाको थबकतात. वानराच्या टाळक्याला घाळक्यान सामार जातात. काकराना जवळ घऊन झापतात. गायोला वासरू झाल को या वासराच्या चहऱ्यावरचा आनद बघावा. ता आनद कळायला दह मातोचा असावा लागता. खड्यात काय नसत ? तमच्या सवदना जाग्या करणाऱ्या कनाजो अत्तराच्या कप्या पावलापावलावर उघडलल्या असतात. आब्याना माहार आला को शिवार गधान माहरून जात. बदलत्या झाडागणिक माहाराचा गंध बदलता. माच महिन्यात झाडाना फटललो अजिरो पालवो पाखरा नाहो खणावत. जाभळोच्या माहारावर तर मधमाश्याचा धिगाणा चालता.

- (1) 'हिरव्यागार' या शब्दाप्रमाण 'लाल ___' शो काणता शब्द जाडला जाता ? 1
- (a) गरम
- (b) भडक
- (c) भार
- (2) खड्यातोल मल काणकाणत्या प्राण्याशो काय काय करतात ? 3
- (3) आबा, जाभळो या झाडाना माच महिन्यात काय हात ? 2

Section – B

3. खालोलपको काणत्याहो एका विषयावर निबध लिहा किवा मदयाच्या आधार गाष्ट पण करा. 8
- (1) ग्रथ ह खर मित्र
- (2) सय उगवलाच नाहो तर...
- (3) जनसवा होच इश्वर सवा

किवा

खालोल मदयाच्या आधार गाष्ट लिहा व याग्य शोषक द्या.

मद : दान मित्र – एक आधळा व दसरा पागळा – दाघ मदिरात असताना मदिराला आग – लाकाचो पळापळ – आधळा मित्र पागळया मित्राला खाद्यावर घता – पागळा त्याला रस्ता सागता – दाघाचा जोव वाचता.

4. अनिल/अपणा राहितग, सोताबर्डो, नागपर, यथन आपल्या विभागातोल गर्दोच्या रस्त्यावर एकमार्गो वाहतक करण्या सबधो वाहतक पालिस अधोक्षक, नागपर, याना पत्र लिहिता/लिहित. 5

किवा

गणश/अपणा दशपाड, दहावो ब, कमला नहरू विद्यालय, पण, हा/हो शाळच्या मख्याध्यापकाना पत्र लिहून शाळचा क्रिकट सघ आतरशालय क्रिकट स्पधामध्य पाठविण्याचो मागणो करता/करत.

Section-C

5. (a) खालील प्रश्न सचनप्रमाण साडवा (काणतहो पाच) : 5
1. आमच गाव कष्णा नदोच्या काठो आहे. (विशषनाम आळखा.)
 2. सध्याकाळो मो नक्को तझ्याकड यइन. (अधारखित शब्दाचो जात आळखा.)
 3. माजराला बशोतन दध द. (शब्दयागो अव्यय आळखा.)
 4. मला हो कविता समजलो, पण तो पाठ झालो नाहों. (अधारखित शब्दाचो जात आळखा.)
 5. तिन स्वयपाक घाइघाइन उरकला. (सवनाम आळखा.)
 6. आइ ग ! कवढो जारात ठच लागलो ! (कवलप्रयागो अव्यय आळखा.)
- (b) पढोल वाक्य कसातोल सचननसार बदला. (काणतोहो तोन) 3
1. शिकान्यान नरभक्षक वाघाला ठार मार ल. (कमणो प्रयाग करा.)
 2. तिचा आवाज फार मजळ आहे. (उद्गारार्थो करा.)
 3. गरुजो विद्याथ्याना प्रमान शिकवतात. (भाव प्रयाग करा.)
 4. इतका व्याप काण करल ? (विधानार्थो करा.)
- (c) सचननसार वाक्य लिहा. (काणतहो दान) 2
1. काश्मोरमध्य हिवाळयात हिमवष्टो हात. (भविष्यकाळ करा.)
 2. दवळात पजारो पजा करत हात. (काळ आळखा.)
 3. पतप्रधानाच भाषण फार प्रभावो असत. (भतकाळ करा.)
- (d) लिंग बदला : 2
1. मलगो
 2. विद्यार्थो
 3. राक्षस
 4. नतिका
- (e) वचन बदला : 2
1. शहर
 2. कळो
 3. पन्सिलो
 4. तार

- (f) समानार्थी शब्द लिहा : 2
1. उत्तग
 2. सिंह
 3. मन
 4. तोक्षण
- (g) विरुद्धार्थी शब्द लिहा : 2
1. यद्ध
 2. याचक
 3. दःख
 4. प्रगतो

Section-D

6. (a) खालीलपकी काणत्याही एका वाक्याच सदभासह स्पष्टीकरण करा. 4
- (1) “आपलो आज्ञा असल तर आपल चित्र काढण्याचो अनमतो मिळावो.”
 - (2) त्याच फाटा घऊन पाठवल तरी त्याचो कल्पना यण शक्य नाहो.
 - (3) ‘निखळ आनद घताना धमाच्या भित्तोनो कधो अडसर कला नाहो.’
- (b) याग्य पयाय निवडन वाक्य परत लिहा. 1
- जव्हा माणस सपण रोट्या मक्त हातात, तण्हाच तो अधिक जबाबदार, अधिक सयमो आणि _____.
- (i) व्यक्तिनिष्ठ हातात
 - (ii) कतव्यनिष्ठ हातात
 - (iii) समाजनिष्ठ हातात

7. (a) पढोलपको काणत्याहो दान प्रश्नाचो उत्तर प्रत्यको 50 त 60 शब्दात लिहा : 8
- (1) जितको आळख कमो, जितको व्यक्तो अपरिचित तितका सवाद अधिक रगता, अस का म्हटल आह ?
 - (2) स्वामो विवकानद व राजा रविवमा याच्या भटोस 'अपव भट' अस का म्हटल आह ?
 - (3) बाबजॉनो आपल्या मलाच्या भवितव्यासाठो काणत कष्ट घतल ?
 - (4) निसगाला नित्यनव्याचा सास असता म्हणज काय ?
- (b) खालोलपको काणत्याहो दान प्रश्नाचो उत्तर प्रत्यको एका वाक्यात लिहा : 2
- (1) कशवच्या बहिणोच नाव काय आह ?
 - (2) चिचपाकळोला आल्यानतर मास्तराचा काणता काव्यसग्रह प्रसिद्ध झाला ?
 - (3) हिमालयाचो शभ्रधवल हिमशिखर लखकाला काठ दिस लागलो ?
 - (4) राजा रविवमा याच्या आयष्यातला सवात माठा आनदाचा क्षण काणता ?
8. (a) खालोलपको काणत्याहो एका पद्यपक्तोच सदभासह स्पष्टोकरण करा : 4
- (1) "अभ्रोचो छाया काय साच करो । तसोचि ह परो ससाराचो ॥"
 - (2) "चिरड अन्याय, घ हक्क बनन वाघवाधिणो ग"
 - (3) "ताच आमचा आह 'अल्ला' ताच 'प्रभ' अन ता 'भगवान'
- (b) कसातोल याग्य पयाय निवडन आळ पण करा. 1
- आजि _____ दिवस । दृष्टो दखिल सतास ॥" (सानियाचा/भाग्याचा/आनदाचा)
9. (a) खालोलपको काणत्याहो दान प्रश्नाचो उत्तर प्रत्यको 50 त 60 शब्दात लिहा : 8
- (1) पढरोनाथाचा महिमा सत नरहरो सानार यानो कसा वणिला आह ?
 - (2) प्रलय हाताना काणकाणता बदल कवोला अपक्षित आह ?
 - (3) कल्पफल, माहाळ, प्रभावळ या शब्दाच अथ स्पष्ट करा.
 - (4) 'गाव' या कवितत, कवोच्या मनातोल बचनोच भाव कव्हा नाहोस हातात ?
- (b) खालोलपको काणत्याहो दान प्रश्नाचो उत्तर प्रत्यको एका वाक्यात लिहा : 2
- (1) 'जिथ राबतो हात' या कवितत, कवोच्या मत हरो काठ असता ?
 - (2) सत सना महाराज याना सख कव्हा झाल ?
 - (3) सत नरहरो सानार यानो दोनानाथ काणास म्हटल आह ?

10. (a) खालील पठित उतारा वाचन त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांचो उत्तर लिहा :

4

तिथ गल्यावर मो चाकशो कलो तर सबध रत्नागिरो शहरात एकहो तालोम नाहो. सगळ्या काकणात फिरलात तरी तो मिळणार नाहो, अस मला सागण्यात आल. इतरत्र कठहो न पाहिलला मासळोबाजार कितो माठा असता, ह मो रत्नागिरोत त्या काळात पाहिल. त्या बाजारातोल उग्र गधान माझ्या नाकाला चिकटलला काल्हापरो गळाचा गंध कायमचा धऊन काढला.

मात्र रत्नागिरोच्या लाल लाल साध्या रस्त्याच दखणपण मो कधोहो विसरू शकणार नाहो. रात्रभर वातावरणात गभोरपण भरून राहणारो समद्राचो गाज एकत मो झापो जाइ. तिथ पावसाळ्यात आणि हिवाळ्यातहो थडो वाजत नाहो, याच मला कितो आश्चय वाटत हात !

सागायचा मद्दा असा को, मराठो सस्कति एकच असलो तरी मराठो खड्याना, शहराना खास अशो त्याचो त्याचो सास्कतिक वशिष्ट्य लाभललो असतात.

प्र. रत्नागिरो आणि काल्हापर या शहराच्या सास्कतिक वशिष्ट्याचो तलना करा.

किवा

प्र. काल्हापर, पढरपर आणि रत्नागिरो याव्यतिरिक्त तम्हो णहिलल्या एखाद्या शहराचो सास्कतिक वशिष्ट्य सागा.

(b) याग्य पयाय निवडन वाक्य पण करा. (काणतोहो दान)

2

(1) 'मलाच स्वप्न' या कथत मानवो _____ रजक वणन कल आह.

(स्वभावाच/कष्टाच/प्रगतोच)

(2) कागल ह गाव _____ अवच्या अठरा किलामोटर वर आह.

(मबइपासन/काल्हापरपासन/नागपरपासन)

(3) तमच्या प्रत्यक दिवसाचो सुरुवात _____ करा. (चहा पिऊन/व्यायामान/प्राथनन)
